

<https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-08>
УДК 327,5

Владислав Едуардович Кошельник

аспірант кафедри політології філософського факультету
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

V.Koshelnyk@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-6744-6047>

ВІРМENO-АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ КОНФЛІКТ: ХРОНОЛОГІЯ ПОДІЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Досліджено питання тривалого вірмено-азербайджанського конфлікту в рамках Нагірно-Карабаського регіону. Розглянуто проблематику етнічної полеміки Нагірного Карабаху як одного з основних факторів протистояння, вказано історичні коріння його започаткування. Проаналізовано питання ескалації між Республікою Вірменія та Азербайджанською Республікою після розпаду Радянського Союзу в кінці 1980-х років та зроблено висновки щодо нової хвилі протистояння. Дана класифікація офіційних документів та матеріалів для аналізу зазначеної проблеми. Підкреслено значення військового конфлікту між Вірменією та Азербайджаном через невирішене питання Нагірно-Карабаського регіону не лише для Центрально-Азійського регіону, а й для всього світу. Розглянуто зацікавленість певних зовнішніх гравців у необхідності розв'язання карабаської проблеми. Дано оцінку ролі міжнародних акторів в рамках опосередкованої участі, а також миротворчої місії, арбітражної тощо. Визначено сучасний стан військового конфлікту. Проаналізовано хронологію та перебіг ведення бойових дій між Республікою Вірменія та Азербайджанською Республікою. Розглянуто останні події вірмено-азербайджанського конфлікту у Нагірно-Карабаському регіоні та показано основні моменти динаміки протистояння, а також висвітлено основні прийняті рішення внаслідок антитерористичної операції азербайджанської армії в Нагірному Карабасі. Визначено можливі шляхи до стабілізації ситуації та врегулювання карабаського конфлікту, особливо підкреслено залучення громадянського суспільства та спільнот з обох боків для розв'язання міждержавної проблеми, підкреслено значення комплексного вирішення як політичних, так і гуманітарних аспектів конфлікту. Значна роль у стабілізації Нагірно-Карабаського регіону надається міжнародним організаціям у ролі посередників та виробленні реалістичних і взаємоприйнятних рішень.

Ключові слова: *Республіка Вірменія, Азербайджанська Республіка, Нагірно-Карабаський регіон, військовий конфлікт, національні інтереси.*

Як цитувати: Кошельник, В.Е. 2023. Вірмено-азербайджанський конфлікт: хронологія подій та політичний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»* 44: 61-67. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-08>

In cites: Koshelnyk, Vladyslav. 2023. Armenian-Azerbaijani Conflict: Chronology of Events and Political Aspect. *The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 44: 61-67. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-08> (in Ukrainian)

Актуальність зазначеної проблеми безпосередньо пов'язана з важливим пошуком методів врегулювання конфлікту, що виник у Нагірному Карабасі. У тривалий період безперервного конфлікту розглядалися різні шляхи розв'язання проблеми. На жаль,

результатом участі третіх країн (наприклад, Російської Федерації) та міжнародних урядових організацій стала зміна фази конфлікту: з гострою на тліючу. Але він зберігається, і ескалація і посилення конфлікту набагато вірогідніше, ніж укладання миру. Звертаючи увагу, що за останні 10-15 років це не перший спалах військового конфлікту, до ситуації слід підійти з ефективними пропозиціями щодо врегулювання. Недостатня вивченість теми також додає актуальності зазначеній

© Кошельник В.Е., 2023.

This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License 4.0**.

проблемі. Стрічки новин про події в Нагірному Карабасі поповнюються постійно як у Росії, так і за кордоном, але, незважаючи на це, історичне узагальнення досі відсутнє. Однак раціональний і найбільш ефективний алгоритм для вирішення нагірно-карабаського конфлікту може бути знайдений при визначенні передумов дій його учасників та сторін, які безпосередньо зацікавлені у ньому.

Конфлікт у Нагірному Карабасі, який раніше вважався одним із найсерйозніших етнополітичних протистоянь у Закавказзі, сьогодні вже вважається завершеним. У цьому протистоянні брали участь дві незалежні держави – Республіка Вірменія та Азербайджанська Республіка, які продемонстрували не тільки силу, а й волю до відкритого військового протистояння. Військовий конфлікт між цими країнами у Нагірно-Карабаському регіоні становив не лише проблему для центральноазійського регіону, але й важливу геополітичну складову для всього світу. Ця складова характеризувалася як залученням країн світу до мирного врегулювання конфлікту, так і спробами окремих держав використати це протистояння для досягнення власних національних інтересів. Відновлення військового конфлікту у Нагірно-Карабаському регіоні з 2 квітня 2016 року знову підняло питання пошуку шляхів мирного завершення цього протистояння. Для Росії особливо важливим було швидке врегулювання ситуації у Нагірному Карабасі, оскільки тривалий конфлікт уздовж західних кордонів, а також «гаряча точка» в безпосередній близькості від південних кордонів могла завдати удару по її національній безпеці. Тому аналіз Нагірно-Карабаського конфлікту був і залишається важливим завданням для фахівців та аналітиків.

Особливий інтерес становило вивчення дій Азербайджану у цьому конфлікті, зокрема його спроби звільнити території, окуповані Вірменією. Важливо також відзначити ефективність азербайджанської армії як на полі бою, так і в інформаційному просторі, де вона мала значну перевагу у силах та засобах.

Протягом робочого процесу з написання статті вдалося виявлено кілька груп, на які вдалося поділити офіційні документи та матеріали, які були використані.

Міжнародно-правові акти та документи щодо альтернативних шляхів вирішення етнополітичних конфліктів, у Нагірному Карабасі, зокрема, належать до першої

групи інформаційних ресурсів; також туди можна додати нормативно-правові акти Вірменії, Азербайджану та невизнаної Нагірно-Карабаської республіки.

До другої групи інформаційних ресурсів потрапили інтерв'ю та виступи офіційних осіб і лідерів Вірменії, Азербайджану та невизнаної Нагірно-Карабаської республіки. Ці джерела дають змогу поглянути на ситуацію з точки зору кожної сторони конфлікту та зрозуміти, як вони бачать ситуацію.

Звіти воєнних міністерств Вірменії та Азербайджану, які стосуються перебігу збройних зіткнень та втрат, які зазнали обидві сторони зазначених обома сторонами під час загострення конфлікту, були також використані для знаходження актуальних даних.

Також було взято до уваги роботи зарубіжних і вітчизняних авторів, виконані крізь призму загальної теорії етнополітичних конфліктів. Автори також торкаються проблем, динаміки, типології та структури цих протистоянь. Йдеться про роботи В. Авксентьева, Р. Абдулатіпова, Д. Кліміна, А. Мацньова, Є. Савва, В. Тишкова та інших. У монографії А. Аклаєва, яку варто виділити, «Етнічно-політичний конфлікт: аналіз та управління», розгорнуто показано й описано природу цих зіткнень, виділено і охарактеризовано їхні основні види.

У роботі ставилися такі дослідницькі завдання: розглянути підходи до визначення поняття та природи етнополітичних конфліктів, класифікувати види та головні причини етнополітичних зіткнень, проаналізувати початок конфлікту в Нагірному Карабасі та його розвиток до цього дня, виявити історичні та політичні причини; дати оцінку ситуації на даний момент часу в Нагірному Карабасі та провести аналіз позицій усіх причетних до конфлікту сторін, а також тих, хто зацікавлений у вирішенні цього питання; перерахувати найбільш раціональні методи та механізми врегулювання конфлікту в Нагірному Карабасі.

Метою дослідження є висвітлення сучасної фази військового конфлікту, аналіз ролі міжнародних акторів у конфлікті між Республікою Вірменія та Азербайджанською Республікою в Нагірно-Карабаському регіоні та дати оцінку етнічному аспекту протистояння.

Вірмено-азербайджанський конфлікт, який почався у кінці 1980-х років, є одним із найбільш заплутаних та тривалих регіональних конфліктів пострадянського

простору. Його коріння сягають глибоко в історію, але основним каменем спотикання став регіон Нагірного Карабаху, що є предметом територіального спору між Вірменією та Азербайджаном. Цей конфлікт не тільки призвів до масових людських страждань та переміщення населення, але й здійснює значний вплив на регіональну стабільність та міжнародні відносини (Мацієвський 2004).

Конфлікт у Нагірному Карабасі, який раніше ускладнювався етнічними, історичними, релігійними та культурними факторами, а також геополітичними інтересами регіональних держав і світових сил, тепер вважається завершеним. На етнічному рівні це протистояння між вірменським населенням Нагірного Карабаху, яке прагнуло до незалежності чи приєднання до Вірменії, та азербайджанським урядом, що наполягав на збереженні територіальної цілісності Азербайджану, набуло особливої гостроти після розпаду Радянського Союзу та проголошення обома країнами незалежності (Майоров 2020).

На регіональному рівні, конфлікт вплинув на взаємини між країнами Південного Кавказу та залученими регіональними силами, зокрема Туреччиною та Росією. Туреччина, з її тісними культурними та історичними зв'язками з Азербайджаном, виступала як стратегічний союзник цієї країни, тоді як Росія історично підтримувала Вірменію. Геополітична динаміка конфлікту ускладнювала міжнародне посередництво та пошук його вирішення. На міжнародному рівні Вірмено-азербайджанський конфлікт привертав увагу через своє стратегічне розташування в регіоні, який служить транзитним маршрутом для енергетичних ресурсів з Каспійського регіону до Європи, змушуючи багато країн і міжнародних організацій бути зацікавленими у стабільності у цьому регіоні. Проте численні міжнародні спроби посередництва, зокрема зусилля Мінської групи ОБСЄ, довготривале вирішення конфлікту не було досягнуто донедавна (Аббасов 2011: 120).

Таким чином, вірмено-азербайджанський конфлікт, який мав глибокі історичні коріння і проходив через різні політичні та соціальні епохи, набувши особливої актуальності під час та після радянської епохи, на сьогодні вважається завершеним. Однак його вплив на регіональну та міжнародну політику, який потребував комплексного підходу до вирішення, враховуючи як історичні коріння проблеми, так і сучасні

геополітичні реалії, залишається ключовим аспектом у розумінні динаміки регіональної безпеки.

Коріння конфлікту між Вірменією та Азербайджаном можна відслідковувати з періоду царської Росії, коли обидві території були частиною Російської імперії. Однак справжній конфлікт зародився в період раннього радянського правління, коли під час встановлення радянської влади на Кавказі було прийнято ряд рішень, що стосувалися територіального розподілу. Нагірний Карабах, регіон з переважно вірменським населенням, був переданий Азербайджанській РСР, хоча й зі статусом автономії. Це рішення було сприйнято вірменською спільнотою як несправедливе і стало причиною тривалої напруженості (Нагірний Карабах: 30 років протистояння).

У радянські часи конфлікт був заморожений завдяки централізованій владі СРСР, яка придушувала національні аспірації та розбіжності. Проте напруженість продовжувала існувати під поверхнею. Радянська політика управління національними меншинами часто використовувала принцип «розділяй та володарюй», що призводило до поглиблення відмінностей між різними національностями та збільшення недовіри між ними. З припиненням існування соціалістичного блоку на початку 1990-х років обидві республіки – Вірменія та Азербайджан – заявили про свою незалежність. Це призвело до відновлення історичних претензій та конфліктів, які були заморожені за радянських часів. Вірменська сторона підняла питання про статус Нагірного Карабаху, прагнучи до його незалежності або приєднання до Вірменії, тоді як Азербайджан наполягав на збереженні територіальної цілісності. Це призвело до військового конфлікту, який тривав до досягнення нестійкого перемир'я у 1994 році (Конфлікт у Нагірному Карабасі 2023).

Відтоді Нагірний Карабах залишається основним пунктом дискусій та конфліктів між Вірменією та Азербайджаном. Неспроможність обох сторін досягнути довгострокового мирного врегулювання, незважаючи на численні міжнародні спроби посередництва, свідчить про складність та глибину цього конфлікту. Історичний контекст, зокрема радянські рішення та політики, відіграли ключову роль у затягуванні цього тривалого протистояння, яке продовжує впливати на регіональну безпеку та міжнародні відносини.

Як уже відмічалось, вірмено-азербайджанський конфлікт, що ескалував у кінці 1980-х років, розгорнувся в серію подій, яка визначила регіональну динаміку на Південному Кавказі протягом наступних десятиліть. Ця хронологія складається з кількох ключових моментів, що мали вирішальний вплив на розвиток та характер конфлікту.

Перші серйозні зіткнення відбулися в кінці 1980-х, коли Вірменія та Азербайджан ще були частинами Радянського Союзу. Напруга зростала через спірну приналежність Нагірного Карабаху, що призвело до військових дій між етнічними вірменами регіону та азербайджанськими силами правопорядку. Ці зіткнення переросли у відкрите військове протистояння, яке тривало протягом початку 1990-х років, ставши одним із перших і найгостріших конфліктів на пострадянському просторі. У 1994 році після тривалих та кровопролитних боїв було досягнуто перемир'я. Воно, хоча й поклало край активним бойовим діям, але не розв'язало основних проблем конфлікту, зокрема питання статусу Нагірного Карабаху. Наступні роки були відносно спокійними, хоча й характеризувалися постійною напруженістю та періодичними зіткненнями на лінії фронту. Ескалація конфлікту відновилася в 2020 році, коли обидві сторони відновили бойові дії. Ця нова хвиля військових зіткнень відзначалася використанням сучасного озброєння та інтенсивністю боїв. Вона призвела до значних територіальних змін, людських втрат, а також посилила міжнародну увагу до конфлікту.

Відновлення бойових дій у минулому потребувало міжнародних зусиль, спрямованих на пошук шляхів до мирного вирішення конфлікту. Проте на той час повноцінного врегулювання конфлікту так і не було досягнуто. Ця ситуація відбивала складності, з якими стикалися міжнародні спільноти та посередники у вирішенні такого складного і багатовимірного протистояння (Мамедов 2013: 175).

Кожен з цих етапів конфлікту відіграв значну роль у формуванні сучасної геополітичної карти регіону та вплинув на взаємини між Вірменією та Азербайджаном, їхню внутрішню політику і міжнародні відносини.

Політичний аспект вірмено-азербайджанського конфлікту був багатограним і складним, оскільки включав внутрішньополітичні фактори та зовнішньополітичні

вектори обох країн, вплив регіональних держав, таких як Туреччина та Росія, а також роль міжнародних організацій у спробах посередництва з метою його врегулювання. Внутрішньополітичні фактори в Азербайджані та Вірменії суттєво впливали на перебіг конфлікту. В Азербайджані цей конфлікт часто використовувався урядом як засіб консолідації влади та відволікання уваги від внутрішніх проблем, тоді як для Вірменії питання Нагірного Карабаху було центральним у національній ідентичності та зовнішній політиці.

Роль регіональних сил, особливо Туреччини та Росії, була значною у контексті конфлікту. Туреччина, зі своїми тісними культурними та історичними зв'язками з Азербайджаном, виступала як його підтримка, особливо у сфері військової співпраці та економічних зв'язків. Водночас Росія, з її історично близькими зв'язками з Вірменією та членством у Організації Договору про колективну безпеку (ОДКБ), намагалася зберегти баланс між підтримкою Вірменії та уникненням прямого протистояння з Азербайджаном, враховуючи свої геополітичні та економічні інтереси в регіоні (Половнікова 2021).

Міжнародні організації, зокрема Мінська група ОБСЄ, яка була створена для посередництва між сторонами, включаючи представників зі США, Росії та Франції, відіграли важливу роль у спробах вирішити конфлікт. Однак, незважаючи на численні зусилля з їхнього боку, остаточного вирішення конфлікту не було досягнуто, оскільки міжнародні зусилля часто зіштовхувалися з непримиренними позиціями сторін та з впливом зовнішніх сил, які мали власні інтереси в регіоні.

Таким чином, політичний аспект Вірмено-азербайджанського конфлікту включав складну взаємодію внутрішніх і зовнішніх факторів, які визначали його динаміку. Внутрішньополітичні реалії кожної країни, разом із регіональними геополітичними інтересами та міжнародними зусиллями з врегулювання, не сприяли вирішенню тривалого і складного конфлікту, що продовжував впливати на стабільність та безпеку цього регіону Південного Кавказу.

Політичні переговори та мирні ініціативи, які відбувалися під егідою міжнародних організацій, зокрема ОБСЄ та ООН, зазнавали ряд перешкод у минулому. Відсутність взаємної довіри між сторонами конфлікту та глибокі розбіжності в їхніх

поглядах на майбутнє Нагірного Карабаху значно ускладнювали досягнення консенсусу. Незважаючи на численні раунди переговорів, вони так і не привели до взаємоприйняттого рішення.

Гуманітарні наслідки цього конфлікту були жахливими. Тисячі людей з обох боків стали переміщеними особами, втративши свої домівки та засоби для існування. Це спричинило зростання соціального невдоволення, збільшення рівня бідності та погіршення умов життя населення в регіоні. Забезпечення базових потреб постраждалих та відновлення інфраструктури Карабаху стали важливими завданнями для обох урядів та міжнародних донорів (Шелест 2020).

У контексті вірмено-азербайджанського конфлікту останні події, що мали місце у 2023 р., вказують на значний перелом у динаміці тривалого протистояння. З оголошенням Азербайджаном антитерористичної операції 19 вересня 2023 р., яка також відома як третя карабаська війна, спостерігається радикальна зміна в стратегічному балансі в регіоні. Цей акт не лише ознаменував нову фазу військового конфлікту, але й поклав початок процесам, що кардинально змінили політичний ландшафт Нагірного Карабаху.

Угода про припинення вогню та подальше розформування армії невизнаної Нагірно-Карабаської Республіки (НКР) мають глибокі імплікації для стабільності та політичного майбутнього регіону. Виведення вірменських військових підрозділів з Карабаху та визначений час припинення існування НКР з 1 січня 2024 року означає кінець однієї з найбільш тривалих та складних територіальних суперечок у пострадянському просторі.

Ці події вимагають детального аналізу в контексті міжнародного права, регіональної безпеки та впливу глобальних геополітичних змін. Зокрема актуальним залишається питання впливу цих змін на стабільність у Кавказькому регіоні та на більш широкі стратегічні відносини між регіональними та світовими державами. У цьому контексті ініціатива Вірменії щодо підписання пакту про ненапад з Азербайджаном свідчить про зміну стратегії в її підході до врегулювання конфлікту. Цей крок може розглядатися як засіб запобігання ескалації конфлікту та пошуку шляхів до мирного врегулювання, що відбиває стратегічну необхідність забезпечення національної безпеки та політичної стабільності.

Що стосується можливих шляхів до стабілізації ситуації та її довгострокового врегулювання, то вони вимагають комплексного підходу. По-перше, необхідно відновлення діалогу між Вірменією та Азербайджаном на основі взаємної поваги та готовності до компромісів. По-друге, міжнародні організації повинні відігравати більш активну роль у посередництві, пропонуючи реалістичні та взаємоприйнятні рішення. По-третє, важливим є залучення громадянського суспільства та спільнот з обох боків для побудови мостів довіри та взаєморозуміння.

Ключові виклики для майбутнього Нагірного Карабаху та обох країн Південного Кавказу включають необхідність розв'язання гуманітарних проблем, зокрема питань переміщених осіб, відновлення постраждалих спільнот та вирішення соціально-економічних наслідків конфлікту. Важливим аспектом є також забезпечення довгострокової безпеки та стабільності в регіоні, що вимагає комплексного підходу та співпраці міжнародних акторів. Однією з головних можливостей для майбутнього є продовження діалогу та вибудова взаєморозуміння між сторонами конфлікту. Це може включати залучення до діалогу громадянського суспільства, проведення спільних проєктів та ініціатив, які сприятимуть мирному співіснуванню та взаємній довірі. Також важливим є залучення міжнародних посередників, які можуть запропонувати свіжі реалістичні підходи та об'єктивне бачення для вирішення конфлікту.

Враховуючи складність та багатомірність вірмено-азербайджанського конфлікту, будь-яке мирне врегулювання вимагатиме часу, терпіння та взаємних поступок від обох сторін. Забезпечення тривалого миру в регіоні можливо лише через комплексне вирішення як політичних, так і гуманітарних аспектів конфлікту, що потребує спільних зусиль на міжнародному рівні та готовності до діалогу з обох сторін.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Мацієвський, Ю. 2004. Теоретичні аспекти аналізу громадських конфліктів: множинність концептуальних підходів, *Людина і політика* 3: 1-20 URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/109/1/teoretychni.pdf>
2. Майоров, М. Карабах: гіркі плоди «Чорного саду», 2020. *Історична правда*. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/09/30/158188/>

3. Аббасов, Ш. 2011. *Азербайджан: досягнення та втрачені можливості*. Тбілісі: Фонд Фрідріха Еберта: 118-133.
4. Нагірний Карабах: 30 років протистояння (хронологія конфлікту), 2018. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29064079.html>
5. Конфлікт у Нагірному Карабасі: з чого все почалося. 2023. *Chas.News* URL: <https://chas.news/current/konflikt-mizh-azerbaidzhanom-ta-virmeniyu-poyasnyuemo-chomu-kraini-voroguyut-cherez-nagirnii-karabah>
6. Мамедов, Н. 2013. Про історію Нагірно-Карабахського регіону Азербайджанської Республіки. *Гілея* 3: 172-178.
7. Половнікова, Д. 2021. Конфлікт в Нагірному Карабасі: причини розгортання та ескалації. *CENSS* URL: <https://censs.org/Конфлікт-в-Нагірному-Карабасі-причин/>
8. Шелест Г. 2020. Що треба знати журналістам про вірмено-азербайджанський конфлікт? URL: <https://imi.org.ua/monitorings/shho-treba-znati-zhurnalistam-pro-virmeno-azerbajdzhanskyj-konflikt-i35680>

Стаття надійшла до редакції 11.09.2023

Стаття рекомендована до друку 30.10.2023.

Vladyslav Koshelnyk

PhD student, Department of Political Sciences V.N. Karazin Kharkiv National University
4, Svoboda Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
V.Koshelnyk@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-6744-6047>

ARMENIAN-AZERBAIJIAN CONFLICT: CHRONOLOGY OF EVENTS AND POLITICAL ASPECT

The issue of the long-term Armenian-Azerbaijani conflict within the framework of the Nagorno-Karabakh region has been studied. The problem of the ethnic polemic of Nagorno-Karabakh as one of the main factors of the confrontation is considered, and the historical roots of its initiation are indicated. The issue of escalation between the Republic of Armenia and the Republic of Azerbaijan after the collapse of the Soviet Union at the end of the 1980s was analyzed and conclusions were drawn regarding a new wave of confrontation. The classification of official documents and materials for the analysis of the specified problem is given. The importance of the military conflict between Armenia and Azerbaijan due to the non-resolution of the Nagorno-Karabakh region issue is emphasized not only for the Central Asian region, but for the whole world. The interest of certain external players in the need to solve the Karabakh problem is considered. The role of international actors in the framework of indirect participation, as well as peacekeeping mission, arbitration, etc. is evaluated. The current state of the military conflict is determined. The chronology and course of hostilities between the Republic of Armenia and the Republic of Azerbaijan are analyzed. The latest events of the Armenian-Azerbaijani conflict in the Nagorno-Karabakh region are considered and the main points of the dynamics of the confrontation are shown, as well as the main decisions made as a result of the anti-terrorist operation of the Azerbaijani army in the Nagorno-Karabash region are highlighted. Possible ways to stabilize the situation and settle the Karabakh conflict are identified, the involvement of civil society and communities on both sides to resolve the interstate problem is especially emphasized, and the importance of a comprehensive solution to both the political and humanitarian aspects of the conflict is emphasized. A significant role in the stabilization of the Nagorno-Karabakh region is given to international organizations in the role of mediators and development of realistic and mutually acceptable solutions.

Keywords: *Republic of Armenia, Republic of Azerbaijan, Nagorno-Karabakh region, military conflict, national interests.*

REFERENCES

1. Matsievskiy, Yu. 2004. Theoretical aspects of the analysis of social conflicts: a plurality of conceptual approaches, *Man and Politics* 3: 1-20 URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/109/1/teoret_ychni.pdf (in Ukrainian)
2. Mayorov, M. 2020. Karabakh: bitter fruits of the "Black Garden", *Historical truth*. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/09/30/158188/> (in Ukrainian)
3. Abbasov, Sh. 2011. *Azerbaijan: achievements and lost opportunities*. Tbilisi: Friedrich Ebert Foundation: 118-133 (in Ukrainian)
4. Nagorno-Karabakh: 30 years of confrontation (chronology of the conflict), 2018. *Radio Liberty*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29064079.html> (in Ukrainian)
5. The conflict in Nagorno-Karabakh: where it all started. 2023. *Chas.News*. URL: <https://chas.news/current/konflikt-mizh-azerbaidzhanom-ta-virmeniyu-poyasnyemo-chomu-kraini-voroguyut-cherez-nagirni-karabah> (in Ukrainian)
6. Mamedov, N. 2013. About the history of the Nagorno-Karabakh region of the Republic of Azerbaijan. *Gilea* 3: 172-178. (in Ukrainian)
7. Polovnikova, D. 2021. Conflict in Nagorno-Karabakh: causes of deployment and escalation. *CENSS*. URL: <https://censs.org/Conflikt-v-Nahirnoy-Karabasa-prukhn/> (in Ukrainian)
8. Shelest G. 2020. What should journalists know about the Armenian-Azerbaijani conflict? URL: <https://imi.org.ua/monitorings/shho-treba-znaty-zhurnalistam-pro-virmeno-azerbajdzhanskyj-konflikt-i35680>

The article was received by the editors 11.09.2023.

The article is recommended for printing 30.10.2023.